

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

MENTOR

Udkommer den 1. og 15. i hver Maaned under Redaktion af
Hans Fr. Petersen og Svend Steen og koster 10 Øre pr. Nr.

Nr. 5

15. April 1915.

1. Aarg.

Til Læserne!

Med Hensyn til Redaktion er „Mentor“ undergaaet den Forandring, at Svend Steen er indtraadt som Medredaktør, og maa-
ske vil dette føre endnu flere For-
andringer med sig. Vi vil ogsaa
fremtidig søge at gøre Bladet saa
righoldigt som vel muligt; vi ha-
ber da ogsaa at se vore Anstræn-
gelses lønnede med endnu større
Tilslutning, end det hidtil har væ-
ret Tilfældet. Indsendte Artikler
modtages fremdeles med Tak,
men bedes indsendte i rette Tid.

H. F. P.

Hr. Carl Holm.

Selv om vi under Hr. Holm
den Hvile, han saa haardt trænger

til, er det med Sorg, at vi tager
Afsked med ham som Lærer.

I de fem Aar, vor Klasse har
haft Hr. Holm, er vi for hvert Aar
kommet til at sætte mere og mere
Pris paa ham; thi han var ikke
langt fra at være Idealet af en
Lærer, eller netop det, at han ik-
ke var saa meget „Lærer“ som
Elevernes Ven og Hjælper, gjor-
de, at han blev saa afholdt.

Hr. Holm gik som Dreng i „Ef-
terslægtens“ Skole, hvor han var
særlig flink og flittig, saa at han
straks, da han havde faaet sin Fi-
losofikum i 1884, kunde træde ind
ved Skolen som Lærer i Mathe-
matik og Regning; som ung selv
kendte han de unges Krav til en
dygtig Lærer, og han forskaffede
sig hurtigt en Popularitet, som er
vokset med Aarene.

Desværre har Gigten nu plaget
Hr. Holm saa meget, at han maa
gennemgaa en ny Kur, og for at

faa Tid til denne, maa han give Afkald paa Timerne ved Skolen. I alle hans Elevers Navn kan jeg roligt sige Hr. Holm Tak og ønske, at han snart maa komme sig fuldstændigt.

Jo. Fr.

Syv Regler for Læsningen!

1. Hold Bogen højt, for at Hovedet forbliver i naturlig, ret Holdning.
2. Bogen eller Avisen maa holdes i 30—40 Centimeters Afstand fra Øjet.
3. Læs aldrig ved daarlig Belysning, især ikke i Tussmørke.
4. Lyskilden selv maa blive for-dækket for Øjet, som kun skal se de godt belyste Bogstaver.
5. Naar man vil læse i Solskin, bør man vende Solen Ryggen.
6. Undgaa utydelig Tryk og for smaa Bogstaver.
7. Af og til bør man unde Øjnene Hvile ved at vende dem bort fra Bogen og se ud i Luften. Grøn er den bedste Hvilefarve for Øjnene.

H. F. P.

Consilia bona.

Unge Mand! Frem til Strid!
Frem paa Aandens lyse Bane.
Bort med hver en hæsliq Vane,
Skift fra Dovenskab til Flid.
Det er Alvor; husk, det gælder,
At du naar dit Fremtidsmaal,
Selv om Vejen
Fører gennem Brand og Baal.

Unge Mand! Pas din Bog!
Drik af Lærdoms gyldne Kilde,
Intet Gran maa gaa til spilde,
Du ej blive kan for klog.
Husk: Om føje Aar du kastes
Ind i Livets Kamp og Larm.
Dér er Klogskab,
Visdom lig en kraftig Arm.

Unge Mand! Vær bered!
Vend dig bort fra Verdens Lyster,
Hør ej efter onde Røster.
Lev med ren Samvittighed.
Saa bli'r Savnene saa lette,
Dine Sorger bli'r saa smaa,
Du med frejdigt
Mod kan op mod Maalet gaa.

Unge Mand! Hold blot ud!
Selv om Haabet stundom brister,
Selv om Satan idel frister,
Hold dig til og stol paa Gud.
Han kan hjælpe, naar det kniber,
Give Kraft og Mod paany;
Saa dit Sind bli'r
Renset fra hver dunkel Sky.

Sv. Ey. St.

Det gamle, der nu er borte.

(Slut.)

Som omtalt i forrige Nummer, vil jeg denne Gang fortælle om Vandkunsten. Paa Torvet ud for nuværende Nr. 3 er der i Slutningen af det 19. Aarh. fundet Grundsten af det gamle Vandmølle-taarn, som er et Bygningsværk fra „den Absaloniske Bys ældste Tid“. Ved Løngangsstrædes Anlæg og Møllekanalens Udfyldning opstod Vandkunsten. I lange Tider henlæa den i en meget uordentlig Tilstand, saa Kongen i 1682 maatte befale, at den store Parti Jord, som ligger paa Vandkunsten, uforbigængelig maa bortføres. I en Forordning af 1684 af Chr. V. staar følgende: „Paa Torvet ved forige Vand-Konst skal holdis saltet oc blødt Fisk saa og alle slags fersk levendis Fisk, som til Vogns indførís.“ I en Beskrivelse af København fra 1783 har jeg fundet den interessanteste Beretning om omtalte Torv; der staar: „Den store Plads, Vandkunsten, som er vel egentlig ikke et Torv, hvor noget fastholdes, men en offentlig stor Plads, som bruges til Borgerskabets Vagt og Parade-Plads ved Solennitæter. Denne Plads er anvist for Amagernes eller andre Bønders tomme Vogne, naar de er ledige

for Læs, at de da holde her saalænge, indtil de mod Aften køre bert, paa det at de ikke skal betage Rummet paa de rette offentlige Torve. Det Navn Vandkunst har denne Plads faaet af en stor Vandkum eller Cisterne, opmuret af Ciment og opbyggt af Kong Friderik den Anden, som paa samme Vandkunst til Byens Bedste havde anvendt 3000 gamle Dalere. Strax neden for Vandkunsten endtes Statens Fæstning i Beleiringens Tid ved en Muur, som blev kaldet Slotholms Fæstnings-Muur, besat med Runddelere eller runde Taarne med Skydehuller. Al denne Fæstningsmuur, tilligemed en Skandse, saa og forommeldte kostbare murede Vandkunst blev nedreven Aar 1668, da Kong Friderik den Tredie lod Fæstningens Vold nu trekke ud ligefrem til Kalleboe Aar 1669. Vandkunsten er den i Brandforordningen af 9. May Aar 1749 anordnede Allarm Plads, hvor Borgerne i Vester-Quarteer i paa-kommende stor Ildsvaade skal forsamle sig under Gevær med deres Kapitain og Officerer, da Stads-Hauptmand og Kapitainen udcommandererer saa mange, som efter Nødens Storhed og Stedets Udkrævelse til Gaderne at besette, fornøden cragtes. Den østre Side af Vandkunsten tilligemed Kalleboe hører til Nye København.“

For nylig er Vandkunsten blevet

lidt aktuel, idet Støvlet-Kathrines Ejendom endnu findes paa Vandkunsten Nr. 8. I 1910 blev der opført en Brønd (Springvand) til Vanding af Heste og Drikkevand til Hunde, og udfør Nr. 10 er der blevet oprettet en Isbrønd til Sne.

„Lappetorvet“ og „Loppetorvet“, Vandkunstens 2 Øgenavne, stammer fra, at der i tidligere Tid var nogle Koner, der solgte gamle Klude og Lapper paa dette Torv, og saa har der vel været Lopper i Lapperne, hvorved Navnet Loppetorvet er opstaaet. Om Hverdagene fra 9—3 ligner Vandkunsten et Provinstorv, idet Amagerbønder o. a. har Holdeplads der, og paa den Tid er Torvet i et Rod og meget provinsielt; ønsker derimod den ærede Læser at se den gamle Plads i Hvile, da kom en Søndag-eftermiddag.

A. M. (Ramses II.)

Den tyske Skole.

I. Den tyske Skoleungdom.

Som man kan tænke sig, maa Skolen i Verdens stærkeste Militærstat være præget af Militær og Organisations-Aanden, saaledes at man lægger særlig Vægt paa Disciplin, især i Prøjsen. Man har jo fra forskellige Sider med Forekom-

menhed stukket mig Aviser og Bøger i Haanden, i hvilke man gjorde Nar af overdreven Disciplin og lignende. Maaske ligger der en Kende Misundelse bag denne Spot. Selvfølgelig vil jeg ikke paastaa, at Disciplinen i tyske Skoler i et og alt er attraaværdig; men jeg vil hellere overlade det til Læsere at dømme derom. Allevegne er der ved hvilken som helst Sag Mangler, men derefter maa man ikke bedømme selve Sagen.

Som jeg sagde, har Disciplinen i den tyske Skole et helt militært Anstrøg. Lærerne behersker Drengene med et Blik. Ganske af sig selv — uden Kommando — gaar Eleverne to og to ind i og ud af Klassen.

Med Disciplinen følger Respekten. Den tyske Elev har Respekt for Autoriteterne, levende og døde, og for de store Mænd. — Hvor der er Respekt, er der ogsaa Alvor, og det er noget, Tyskerne har. Man mærker meget snart, at de tager Tingene mere alvorligt, end vi gør, i det mindste viser de Alvoren mere. Danskerne har mere Humor og Respektløshed. Her i Danmark er der ingen Ting, der morer os mere end at lave Grin med det bestaaende. Man har ment, at det kommer af Landets Lidenhed: for at kunne hævde sig, maa den lille udvikle en skarp Tunge.

Pædagogerne har tit drøftet det Spørgsmaal, om det er Skolens Opgave, saavidt muligt at bringe alle paa samme Niveau og gøre alle ens, eller om den skal søge at udvikle de den enkelte ejendommelige Anlæg. Teoretisk er vel alle Pædagoger enige om, at Skolen skal tage Hensyn til hvert enkelt Barns særlige Karakter; men det lader sig vel nok næppe udføre i Praksis. I det tyske Skolevæsen er der nu gennemført et ensartet Undervisningssystem, saa dette maa udviske den enkeltes særlige Anlæg. Alle skal kunne, tænke, føle og ville det samme. Det er vist heller ikke i mange Lande. Indbyggerne ligner hinanden saa meget som i Tyskland; derfor er de ogsaa lette at kende i Udlandet. Da Skolen arbejder for Rendyrkning af en bestemt Type, er der i Tyskland saa megen Dygtighed, men saa lidt kunstnerisk Talent. Det ligger i den tyske Natur at følge med Strømmen og gaa paa den rigtige Side; men Geniet gaar for sig selv mod Strømmen.

Den tyske Skole vil kort sagt have dygtige Borgere og dygtige Soldater.

H. F. P.

Nattearbejde.

(Slut.)

Der er Undtagelser. I en Nekrolog over Bjørnstjerne Bjørnson hed det: — Han lignede Bønderne og Fuglene deri, at han arbejdede bedst og var glædest om Morgenen.

Men det er kun de faa Undtagelser, der bekræfter Reglen: at det stille Arbejde dyrkes bedst i en tavse Nat.

— — — Nu kommer vi til det Spørgsmaal, om denne Regel ogsaa gælder for os Elever, og her til maa vi, tænkt som Regel, sige nej. Vort Legeme er ikke udvokset nok til, at vi kan afse Nattesøvnen til Arbejde, inden vi i det mindste er kommet op i Gymnasiet, og dér kan det ogsaa knibe. Det er heller ikke for at opfordre til Nattearbejde, at jeg har skrevet disse Bemærkninger, men blot for at forsvare min Paastand om, at man kan faa meget mere bestilt, naar Sporvognene har hørt op med at skure henover Skinnerne, ingen Cykleklokker kimer, intet Klaver høres, kun meget faa Biler hvæser og ingen Vogner rumler paa Gaden. Naar man saadan er i eller over 17 Aars Alderen, har man foreløbig nok af de 6 Timers Skolegang, at man helst beskæftiger sig med noget andet om Eftermiddagen. Hvis man saa

om Aftenen gaar lidt ud, bliver man jo nødt til at læse omkring Midnat.

Det kommer dog altid an paa den paagældendes Natur osv., saa ingen bør lægge sig efter Nattearbejde, naar han bliver søvnig allerede Kl. 11. — Herefter haaber jeg nu at blive lidt forskaanet for Venners venlige Paamindelser angaaende dette Spørgsmaal, især af dem, som bruger Natten til Bal og andre Fornøjelser. Jeg mener selvfølgelig ogsaa, at Lektierne bør læses om Dagen, men ved, at man bedst kan skrive f. Eks. et Foredrag omkring Midnat.

H. F. P.

Forskelligt.

Kong Erik den Helliges Kiste.

I Upsala Domkirke har man forleden i det svenske Kronprinsepars og en Række Notabiliteters Nærværelse aabnet den Kiste, hvori den svenske Konge Erik den Hellige er stedt til Hvile. Han regerede over Svealand fra 1150 til 1160 og har navnlig gjort sig bekendt ved sin Virksomhed for Kristendommens Udbredelse i Landet, ligesom han i Slutningen af 1150'erne foretog et Korstog mod Finland. Han blev efter sin Død

betragtet som Helgen og hyldet som Sverrigs Skytspatron.

Den højtidelige Handling indlededes med, at Upsalas Ærkebiskop i faa Ord mindede om, at den Kiste, man nu skulde aabne, indeholdt de jordiske Levninger af et af de mest elskede Mennesker, der nogensinde havde levet i Sverrig. Derpaa løftedes Laaget af Kisten, og Nøglen til det indre Skrin overleveredes derefter til Kronprinsen, som lukkede det op. Saa tog man den forgyldte Broncekrone op og anbragte den sammen med Begravelsesklæderne paa et lille Bord. Paa et andet Bord anbragtes selve de jordiske Rester af Kongen, og man begyndte derefter paa Undersøgelsen, der havde til Opgave at undersøge Relikviernes Ægthed. Særlig nøje undersøgte man det afhuggede Hoved, som efter Sagkyndiges Mening maatte være aflugget af en Mand, der stod til Venstre for Kongen, medens denne laa paa Ryggen. Paa et af Benene opdagede man et dybt Hug, som aabenbart var tildelt Kongen i levende Live, medens han sad til Hest. Efter hvad de Sagkyndige mente, tilhørte Kraniet en 40-aarig Mand. Skeletdele ne passede nøje sammen, men et af Benene tilhørte ikke Kongen, men en anden Person.

Kronen var Genstand for en særlig Undersøgelse. At den hid-

rører fra det 11te Aarhundrede er uomtvisteligt. Det er den ældste Kongekrone, som findes i Sverrig. Det afhuggede Hovede opbevarede i en Skindpung, under hvis For havde været indsyet et Manuskrift paa Pergament, men det var umuligt at tyde dette. Efter at man havde taget en Gipsafstøbning af Kraniet og fotograferet de andre Skeletdele, blev Kisten igen lukket.

(„Hmdl.“)

*

Evropæerne i Troperne.

I mange Aar er der rejst Evropæer til Troperne, dels af Forretningsgrunde, dels af Sundhedshensyn. Rigtignok er det kun de allerfærreste, der gør det af sidstnævnte Grund, men det sker dog, efter hvad Lægetidskrifter beretter. Enkelte Evropæer værner sig meget godt til Tropeklimate; men Reglen er, grundet paa lang Tids Erfaring, at Størstedelen af Evropæere ikke kan taale at være i Troperne. Utaalelig for de Hvide er fremfor alt de fuldstændig abnorme Temperatur-Fugtighedsforhold i Troperne. Ganske vist er højtliggende Steder (100 eller flere Meter over Havspejlet) nogenlunde Beskyttelse; men forkert er den Tro, at dette gaar i Længden, og at den Hvide i nogle Maanedre værner sig til Klimate. De

svagere Naturer bukker næsten straks under; de stærkere holder vel nok ud, men den tredje Generation bukker helt bestemt under. Efter alt det, man ved om Troperne, deres Klima og dettes Indflydelse paa de Hvide, vil det aldrig lykkes den nordiske Befolkning at gøre sig Tropene underdanig for stedse. Disse er ene og alene kun forbeholdt den brune og sorte Race. Den hvide Race er ikke levedygtig i Tropene, selv om det ogsaa lykkes den enkelte at holde sig der nogen Tid.

Undervisning i Tysk

tilbydes til en billig Pris. Man henvende sig til dette Blads Ekspedition.

Fru MARIE STEEN Klaverundervisning Ravnsborggade 8, 3. Sal

Bladets ærede Læsere
bedes ved Indkøb tage
Hensyn til d'Hrr Aver-
terende

Skolens Boghandel

Johs. Marckers Boghandel

Papir og Tegneartikler

Kollegiehefter

Kvart, 72 Sider	0.15
Oktav, 96 „	0.10

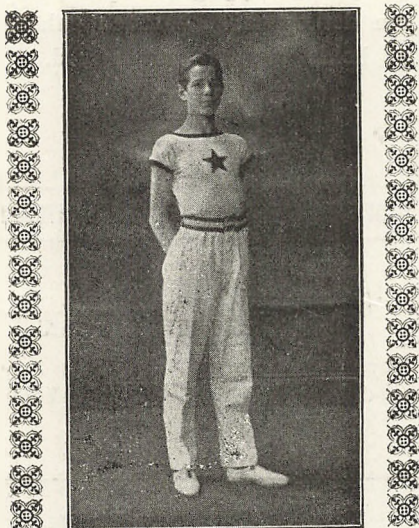

1. Kl. Etablissement

for Festiviteter og Selskaber
paa indtil 400 Kuverts.

Eleg. Lokaler. Udmærk. Køkken
Rimelige Priser.

C. F. HOLBECH

Fodbold- og Tennisdragter :::::
Tennissko og Fodboldstøvler :::::
Reglementerede Gymnastikdragter
og Gymnastiksko.

POUL HOLM
SILKEGADE 11

Tand Klinikken

Blaagaardsgade 29 A. Mezz.

— Telefon Nora 1307 y —

Al moderne Tandbehandl.

udføres med betryggende Garanti og

— billige Priser —

„Mentor“s Abonnenter faar
ved Behandling 10 pCt. Rabat
Konsultation 10—4 og 6—7.

M. Ritzau-Olsen.

LEHMANN & STAGE

Telefon 5130. Løvstræde 8.

**Dansk og fremmed
Litteratur
i stort Udvalg.**

Subskription modtages
paa alle danske og fremmede
Ugeblade og Tidsskrifter.